

Bratislava ukončila pravidelný provoz tří typů autobusů

24.12 2022 13:35, Libor Hinčica, Autobusy

Hned trojice různých typů autobusů měla ke dni 22. 12. 2022 zmizet z pravidelného provozu bratislavské MHD. Naposledy měly být plánovaně nasazeny na linky vozidla Solaris Urbino 15 CNG, Tedom C12 G a Irisbus Citelis 12M. Ve vozovém parku byly uvedené typy v průběhu podzimu nahrazeny novými autobusy SOR NS 12, kterých se podařilo od září zařadit do provozu 63. Přesto nebylo vyloučeno, že se výjimečně některý z trojice uvedených modelů v provozu s pasažéry ještě objeví, neboť bratislavský DP se potýká s vysokým správkovým procentem dříve dodaných autobusů. Ostatně v případě autobusů Citelis a Tedom C12 G se to ukázalo hned v následujících dnech.

Podíváme-li se stručně za historií třech výše jmenovaných typů ve slovenské metropoli, musíme nejprve zmínit Solarisy Urbino 15 CNG, které byly do provozu uvedeny již v létě 2006. Celkem si bratislavský DP objednal 22 těchto autobusů, jež byly poněkud nevhodně pořizovány jako náhrada kloubových autobusů Ikarus 280. Prvních 20 vozidel ev. č. 1201 až 1220 bylo do provozu uvedeno 26. 6. 2006, zbylé dva vozy následovaly v srpnu téhož roku. Pro Solaris, který už předtím uspěl se svými autobusy v Košicích, se jednalo o významnou zahraniční referenci, reputace polského producenta však byla významně pošramocena po požáru autobusu ev. č. 1216 v květnu následujícího roku (tedy po necelém roce provozu), po němž se rozhodl DPB všechna vozidla z provozu stáhnout a nechal si prověřit jejich technický stav za využití externího znalce.

Na 22 plynových autobusů Urbino 15 CNG Solaris dlouho žádným dalším kontraktem pro Bratislavu ani jiného slovenského zákazníka nenavázal. Jméno výrobce bylo značně pošramoceno kvůli údajným technickým nedostatkům, jž způsobily požáry vozidel. (foto: Honza Tran)

Podle výsledku šetření neměl být údajně ani jeden z vozů technický způsobilý pro provoz, přičemž v každém z nich měla být odlišným způsobem vedena elektroinstalace a v šesti autobusech nebyly v pořádku ani elektromagnetické ventily plynových nádrží. Po Solarisu tak bylo požadováno, aby vozidla na své náklady sjednotil v souladu s předpisy a dokumentací a opravil i požárem značně poškozený vůz ev. č. 1216. Znovu se mohly autobusy objevit v provozu až 28. 8. 2007. Vůz ev. č. 1216 se opravy skutečně dočkal, paradoxně však dne 8. 12. 2011 tentýž vůz vzplál znovu, načež už DPB do vozidla neinvestoval a vůz vyřadil. Když pak v listopadu 2016 zcela shořel i vůz ev. č. 1201 (a to přímo na plničce CNG), klesl počet plynových Urbin na dvacet vozů. Na této hodnotě se udržel až do roku 2021, kdy byl odstaven autobus ev. č. 1205, jenž následně sloužil jako zdroj náhradních dílů, v létě letošního roku byl vyřazen pro špatný technický stav i vůz ev. č. 1217, větší vyřazování ale bylo možné zahájit až po dodání autobusů SOR NS 12 na podzim.

Vozidla byla původně dodána v bílém laku, avšak ještě před zařazením do provozu prošla lakovnou DPB a získala typický žluto-zelený nátěr s reklamou na dodavatele zemního plynu. Původně byly všechny vozy vypravovány z garáže Trnávka, od 1. 9. 2011 došlo k převedení do garáže Jurajov dvor. Během 16 let služby cestujícím se objevily na nejrůznějších linkách bratislavské MHD, od října letošního roku byly zbylé vozy vypravovány už jen ve špičkách pracovních dnů na linku číslo 74 (Hlavná stanica – Vlčí hrdlo), kde postačovalo pro výpravu zbylých sedm autobusů (na lince je pět pořadí). Právě na linku číslo 74 poté autobusy dne 22. 12. 2022 vyjely naposledy.

Autobusů TEDOM C12 G si DP Bratislava objednal 30. Původně je měl pouze dlouhodobě pronajmuty, následně ale vozidla odkoupil. (foto: Honza Tran)

Mimo plynových Urbin se Bratislava loučí také s dalším zástupcem autobusů s pohonem na stlačený zemní plyn – Tedomem C 12G. Ačkoli jsme si již v úvodu článku prozradili, že jeden vůz se na lince objevil i po avizovaném ukončení pravidelného provozu (a to po oba dny), je pochopitelné, že bratislavský DP hodlá nasazení těchto autobusů omezit do budoucna co nejvíce. Na konci roku mu totiž končí stávající smlouva na nákup zemního plynu a nová předpokládá s ohledem na situaci na trhu skokový nárůst cen. I když DPB vypsal nedávno nové soutěže na nové plynové autobusy (12m i 18m), tu na vozy standardní délky stihl na jaře letošního roku už zrušit a v případě kloubových vozů prozatím vítěz oznámen nebyl, nicméně dopravce od počátku avizoval, že vypsání této soutěže neznamená, že by musel vozidla odebrat (kontrakt je pojat jako rámcový a nadto podmíněný otázkou externího financování). Každopádně platí, že pokud se po Novém roce plynové autobusy (Urbino 15 CNG, Tedom C12 G) v ulicích už neobjeví, bude bratislavský DP zajišťovat výpravu autobusů jen za využití dieselového pohonu a několika elektrobusů.

Autobusy třebíčského výrobce Tedom si bratislavský DP otestoval již v letech 2006 a 2007. O rok později uspěl ambiciózní producent ve výběrovém řízení na dlouhodobý pronájem třicítky vozů včetně servisu, přičemž vozidla byla dodána v letech 2009 a 2010, prvních pět vozů bylo slavnostně představeno dne 5. 2. 2009 a v provozu s cestujícími se objevily do 9. 2. 2009 na lince číslo 32. Posledních pět autobusů bylo do provozu uvedeno od 4. 6. 2010. Po skončení doby pronájmu (v r. 2017) bratislavský DP autobusy odkoupil do svého vlastnictví za zůstatkovou hodnotu, část z nich sice následně vyřadil a nabídl k odprodeji, avšak později byl prodej zrušen a některé autobusy se musely pro nedostatek jiných provozuschopných autobusů vrátit do provozu. Velký comeback přišel s pandemií Covidu-19, kdy byla omezena výprava článkových vozů, takže v provozu bylo možné na přelomu let 2020 a 2021 narazit na hned 19 z původních 30 dodaných „Tedomů“ (zbylé již byly

v mezičase vyřazeny nebo odstaveny).

Jako první byl vyřazen vůz ev. č. 2105 (zde je nutné říci, že některé autobusy se dočkaly v provozu i dvojího přečíslování), za jehož koncem stál dne 22. 11. 2016 požár. Po dopravní nehodě s osobním autem byl odstaven v roce 2017 autobus ev. č. 2127, další autobusy sloužily jako zdroj náhradních dílů, byť formálně byly vedeny ve stavu DPB. Zajímavý osud měl vůz ev. č. 2107, který se stal od března 2022 technologickým vozidlem v garáži Jurajov dvor, kde je využíván pro případné startování autobusů. V té době už byly řady plynových vozů z Třebíče opět více prořídlé a po zařazení autobusů SOR NS 12 bylo možné ponechat jen několik vozů jako zálohu a kmenově se de facto vypravoval jen jediný autobus. Dnes 22. 12. 2022 nasadil bratislavský DP poslední tři provozní vozy ev. č. 2121, 2111 a 2116 na linku číslo 20 (TESCO Lamač – Devínska Nová Ves, Opletalova, VW5) s tím, že také v tomto případě se mělo jednat o ukončení pravidelného nasazení, vůz ev. č. 2116 ovšem vyjel na „svou“ linku číslo 163 (Račianske Myto – Za Mokráňom), kde se na jednom kurzu objevoval pravidelně od listopadu letošního roku.

Historií by se měly stát i autobusy Irisbus Citelis 12M. Těch bylo v Bratislavě celkem 41. Šest nejmladších vozů však nadále zůstává v provozu na speciálních školních linkách. (foto: Honza Tran)

Posledním typem, s nímž se mělo nyní slovenské hlavní město rozloučit, má už pohon dieselový. Konkrétně jde o autobusy Irisbus Citelis 12M, kterých si DP Bratislava pořídil v letech 2009 až 2011 celkem 41. První vyjely s cestujícími dne 30. 9. 2009 na linku číslo 50. Dodatečně se na všechny autobusy před vyřazením montovala klimatizace stanoviště řidiče, vozy z prvních dodávek (r. v. 2009 a 2010) byly původně dodány bílé a před uvedením do provozu byly lakovány u externí firmy do červeného laku. Zajímavostí bylo vytěžení informačního a odbavovacího systému z vyřazených autobusů Karosa B 732 CNG pro nové autobusy. Autobusy z dalších dodávek již přišly červeně lakované z výrobního závodu, jisté specifikum představovaly úplně poslední dodané Citelisy ev. č.

1031 až 1036, které byly pořízeny v nezvyklém oranžovém lakování a s úpravou pro přepravu většího počtu invalidních vozíků (konkrétně až šesti, což vedlo ke snížení počtu míst k sezení). Mimoto disponovaly i klimatizací salónu cestujících, tažným zařízením, dvěma transparenty na pravé bočnici, mlhovými světly atp. Tyto autobusy byly nasazovány na školní spoje pro přepravu imobilních žáků a studentů.

Také za vyřazením prvního autobusu Citelis 12M stál požár. Plameny pohltily vůz ev. č. 4011 dne 15. 12. 2018, načež byl zničený autobus v říjnu 2019 fyzicky zlikvidován. Dalším odstaveným vozem byl Citelis ev. č. 4002 (také v případě Citelisů došlo v průběhu provozu k přečíslování), který byl odprodán na likvidaci na jaře 2021, větší vyřazování ale přišlo až po dodávce autobusů SOR NS 12 na podzim letošního roku, takže v prosinci už měl DPB k dispozici jen posledních sedm vozů ev. č. 4005 a 1031–1036. Oficiálně bratislavský DP oznámil, že autobusy ukončí pravidelný provoz dne 22. 12. 2022 na lince číslo 80 (Kollárovo nám. – Nesto), avšak reálně daný den jezdila část vozů i na zmíněných školních spojích (na nichž byly po celou dobu svého působení v Bratislavě kmenově přiděleny) a jiných linkách bratislavské MHD, takže na lince číslo 80 byl k vidění jen jediný vůz (ev. č. 4005). Právě ten je ale jediným, který v provozu skutečně skončil. Zbylých šest vozů v oranžovém zbarvení nadále zůstává v provozu a i když jsou primárně určeny pro provoz na školních linkách, objevují se (jako třeba 23. 12. 2022) i na běžných spojích. O skutečném konci Citelisů ve službách DPB tedy ještě nemůže být řeč.

Url: Bratislava ukončila pravidelný provoz tří typů autobusů